

Den økonomiske situasjonen og regjeringens økonomiske politikk

Finansminister Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Foredrag ved Høgskolen i Sogndal

22. august 2000

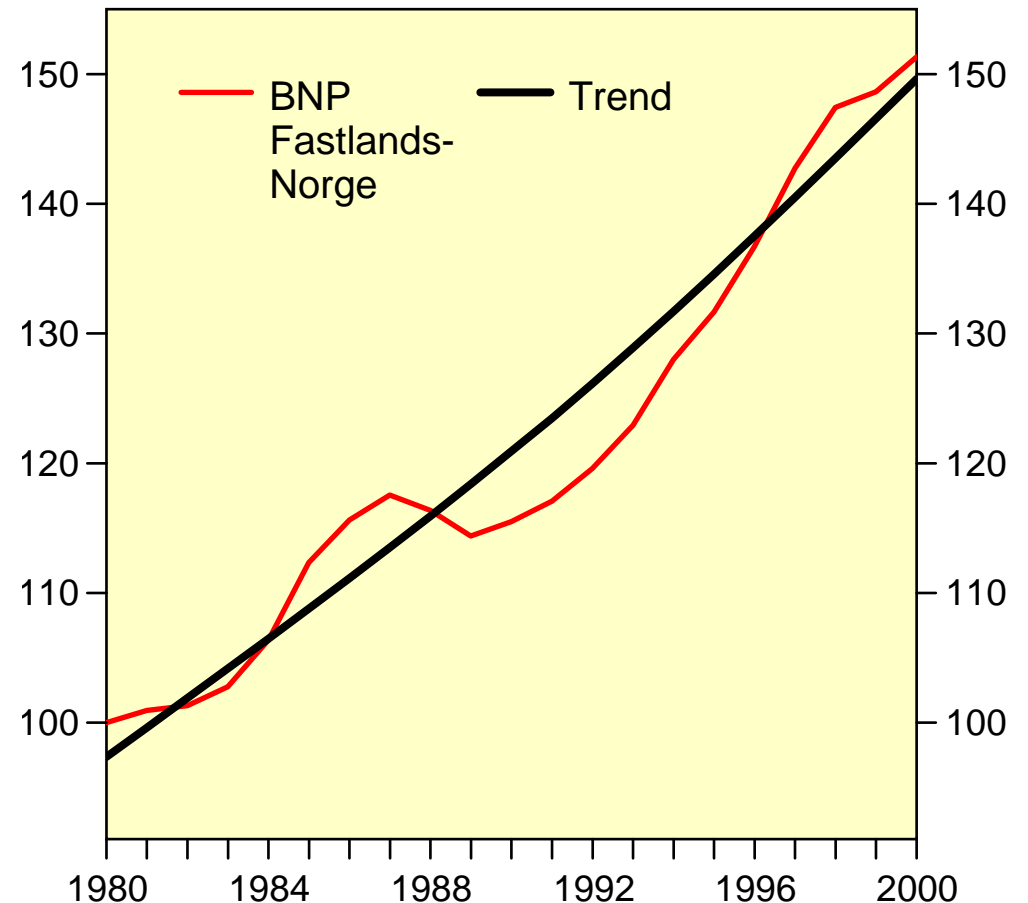
Disposisjon

- Situasjonen og utsiktene for norsk økonomi
  - ▶ Hvordan bør innretningen av den økonomiske politikken være?
- Er det rom for å bruke noe mer av oljeinntektene og godta en viss nedbygging av konkurranseutsatt sektor?
  - ▶ Hvilke grep kan gi rom for et bedre offentlig tjenestetilbud?

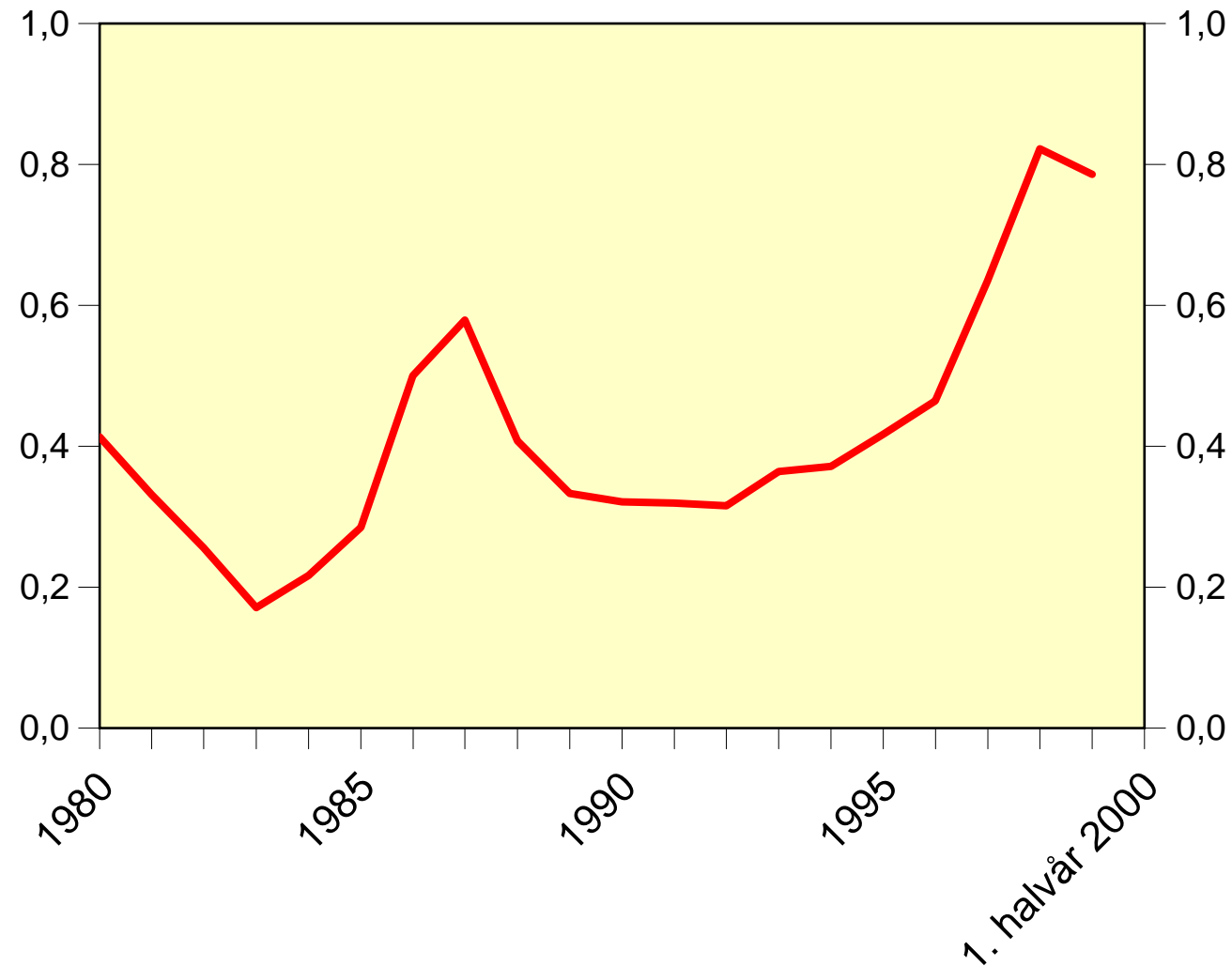
Høy aktivitet i norsk økonomi

- Sterk vekst i norsk økonomi fra 1993 til 1998
- Til tross for en noe lavere vekst, er norsk økonomi fortsatt preget av høy aktivitet
- Vekstpausen i norsk økonomi ser ut til å bli mer kortvarig enn tidligere anslått

BNP Fastlands-Norge. Indeks 1980 = 100

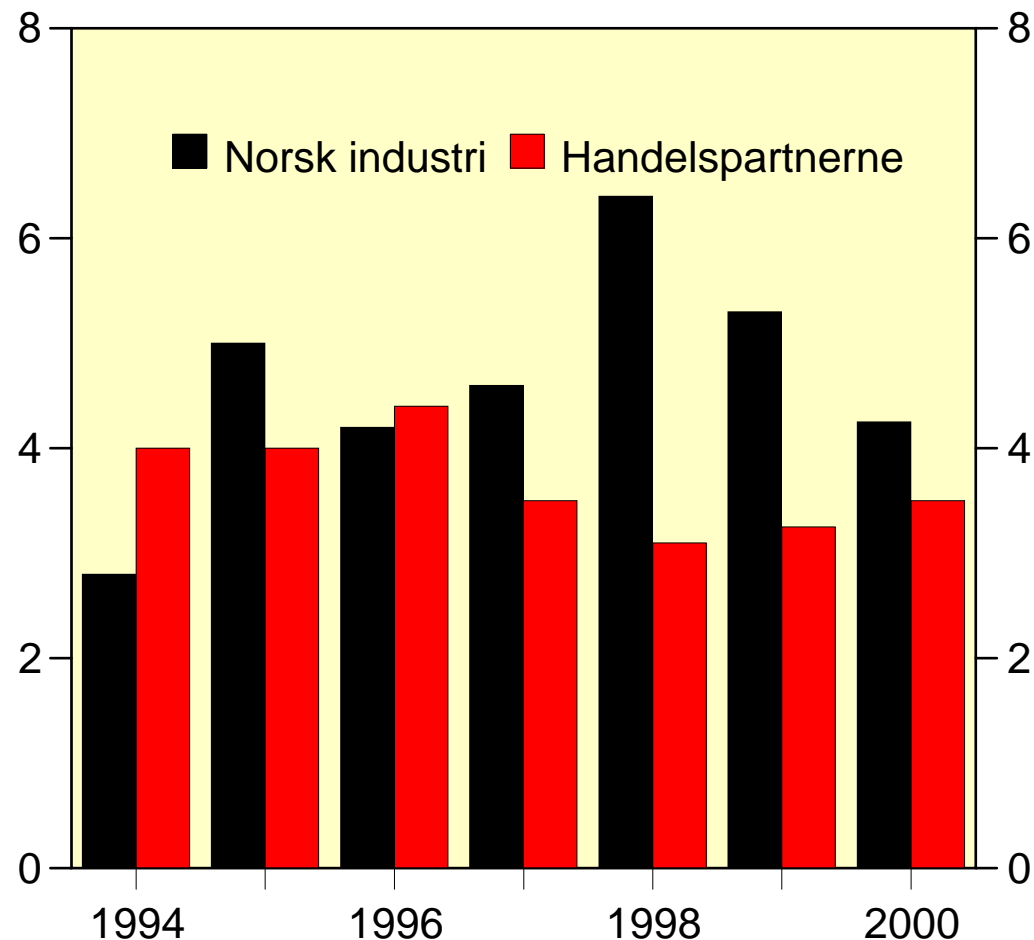
Ubesatte stillinger pr. 100 sysselsatte

Lønnsveksten - fortsatt ute av takt med handelspartnerne

- Flere år med klart høyere lønnsvekst enn handelspartnerne
- Samlet svekkelse på om lag 8 prosentpoeng
- Kan få alvorlige konsekvenser for norsk økonomi

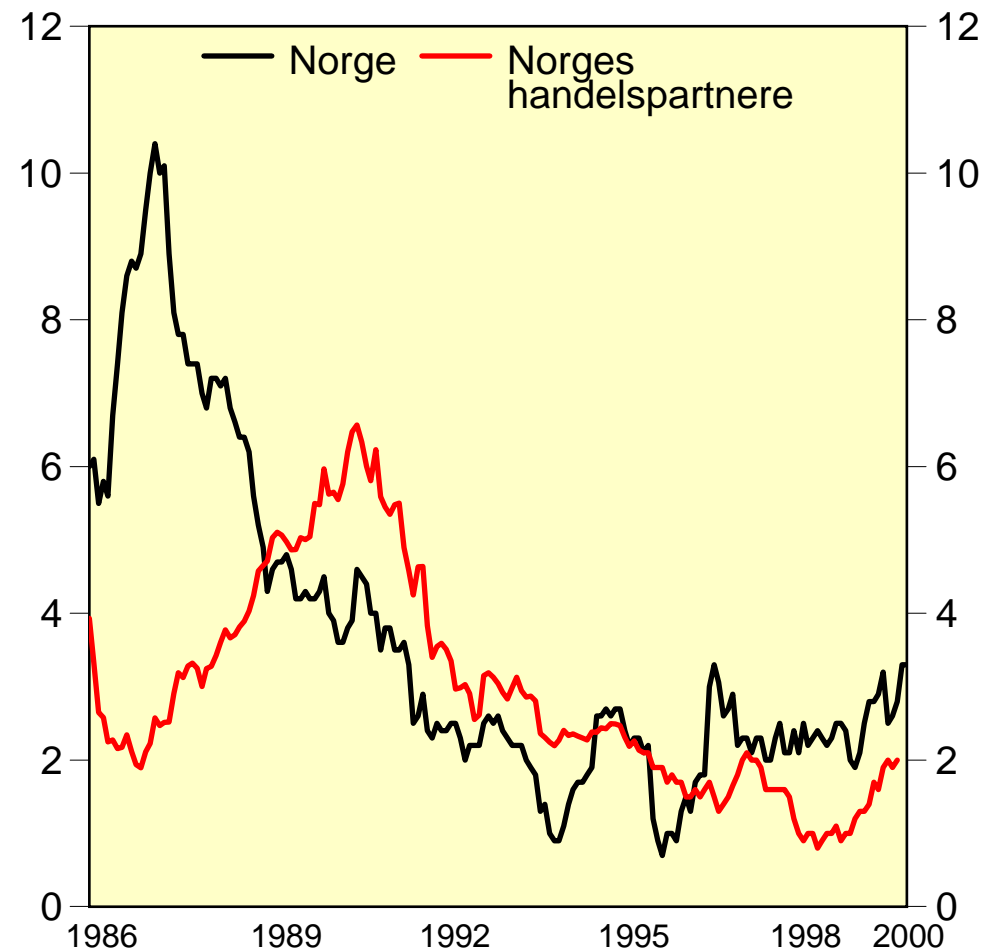
Timelønnskostnader i industrien.
Prosentvis vekst fra året før ¹⁾

1) Lokal valuta.

Konsumpriser

Prosentvis endring fra samme måned året før

- Klart høyere prisvekst enn hos våre handelspartnere
- Prisveksten noe sterkere enn ventet de siste månedene

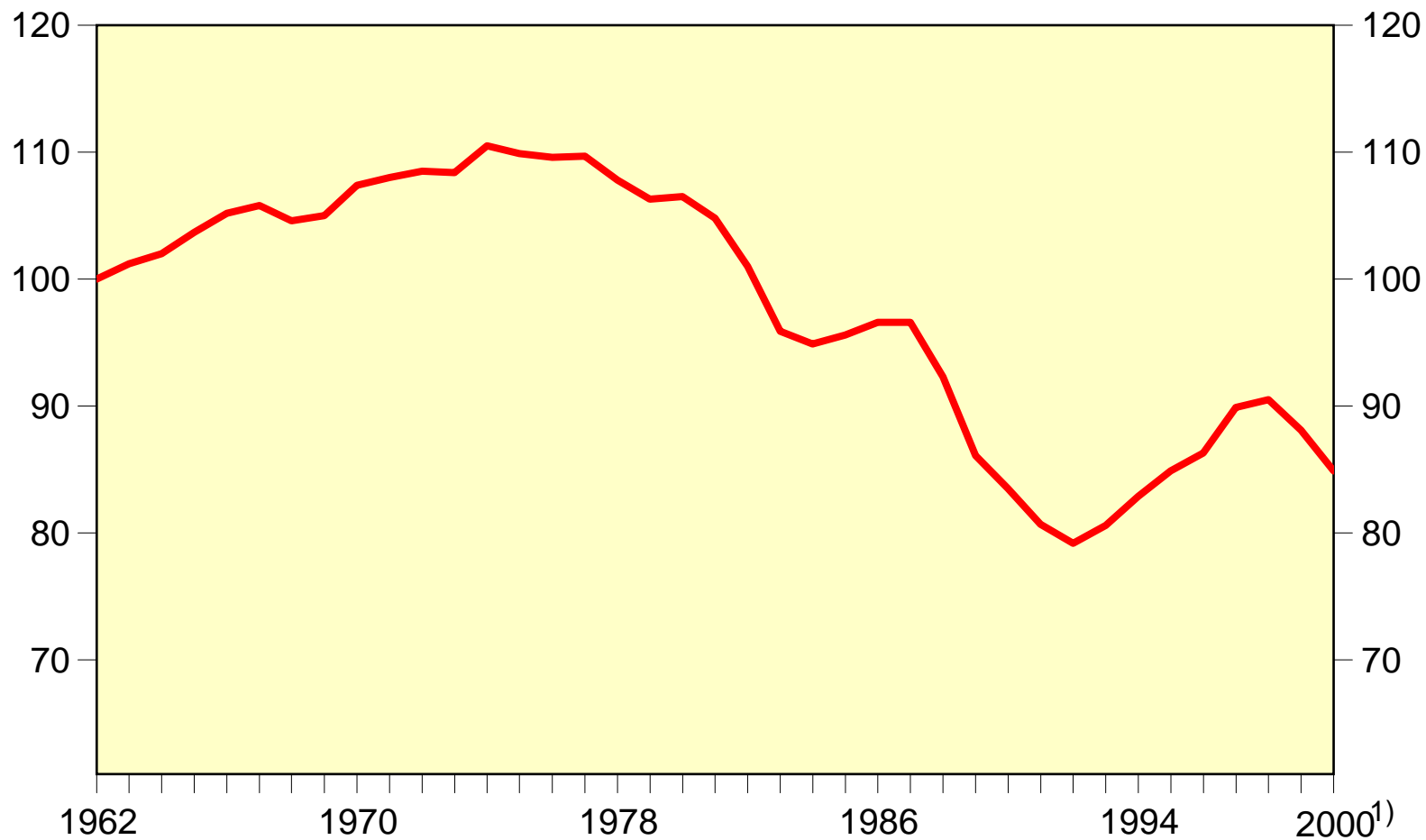
Kostnadsveksten må bringes ned

En særnorsk pris- og kostnadsvekst kan gi:

- Høye renter
  - Kraftig svekkelse av konkurranseevnen
  - Risiko for betydelig nedbygging av konkurranseutsatt virksomhet
  - Svekket grunnlag for høy sysselsetting og lav ledighet
- **Den økonomiske politikken må ikke forsterke presset i norsk økonomi**

Sysselsatte personer i industrien

Indeks 1962 = 100

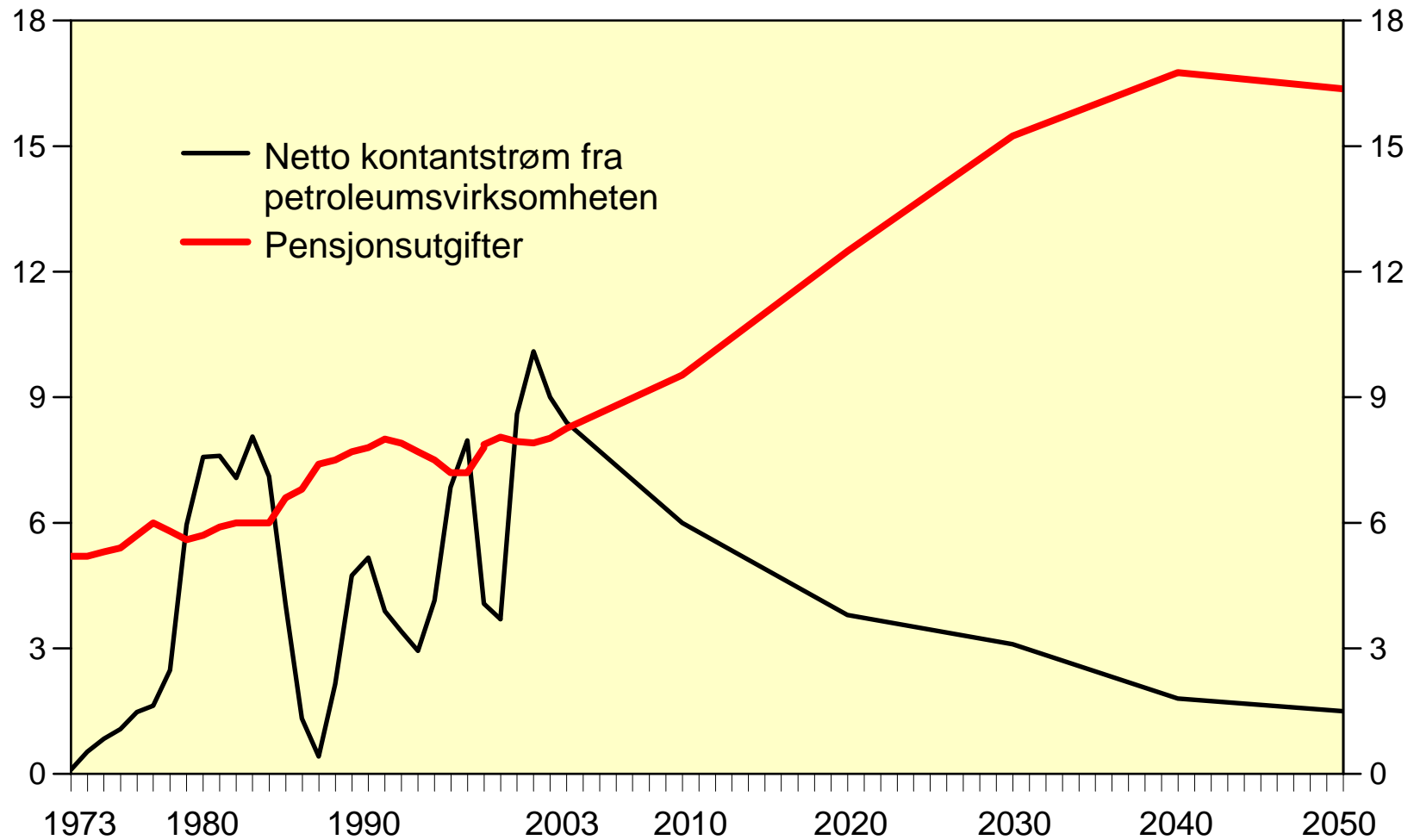

1) For 2000 er figuren basert på AKU-tall for første halvår 2000.

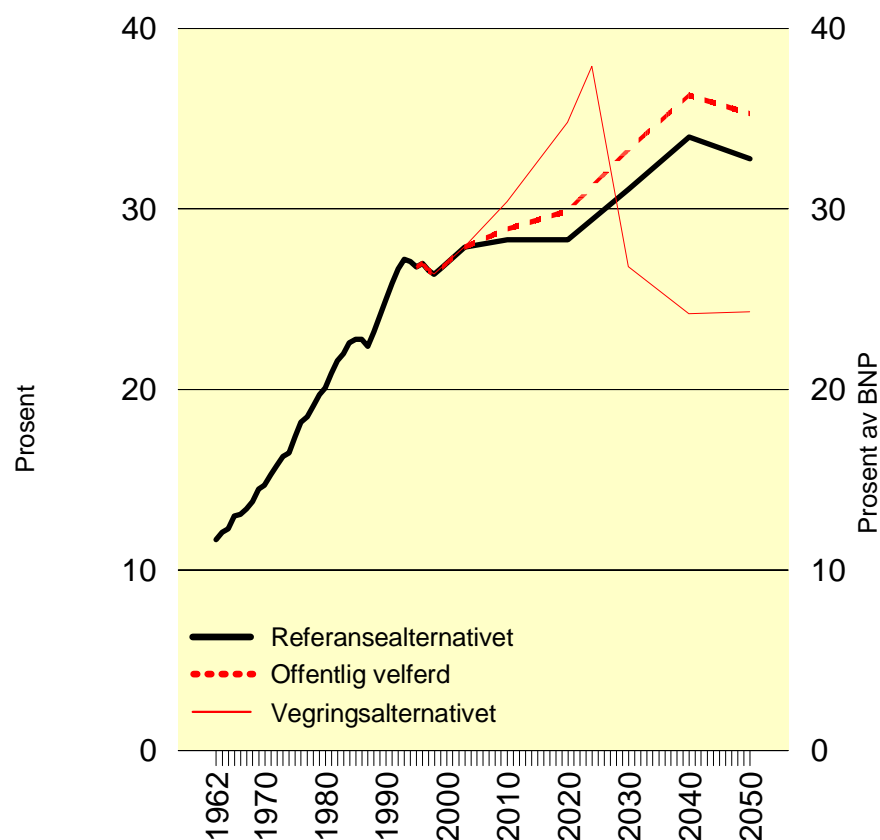
Økende pensjonsutgifter og fallende petroleumsinntekter

Prosent av BNP

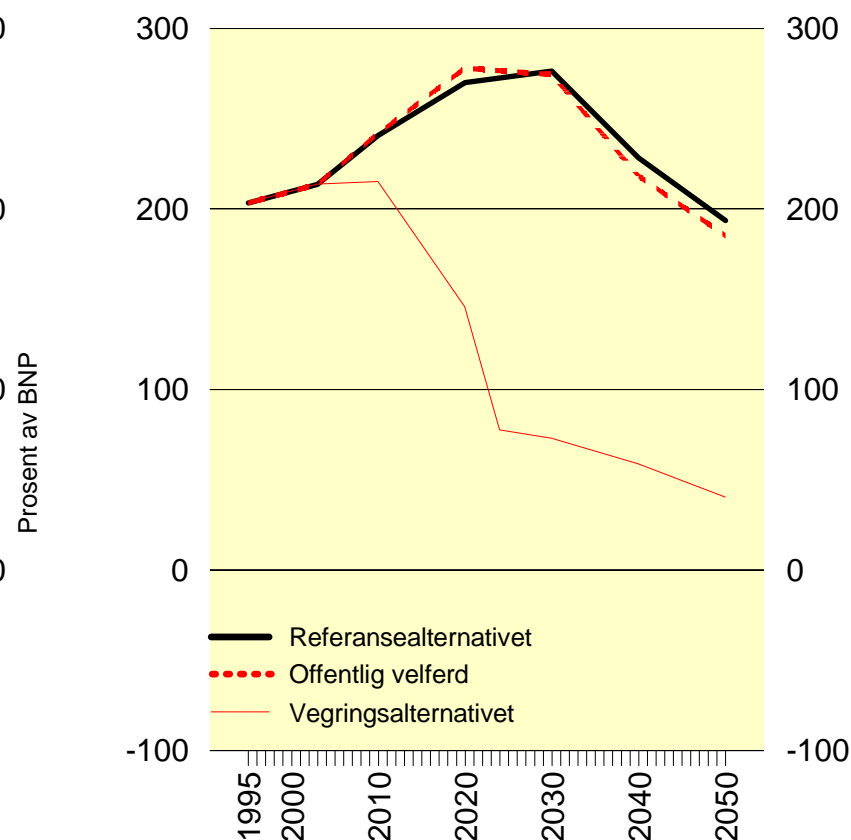

Referansealternativet, Vegringsalternativet og Offentlig velferd

A. Sysselsetting i offentlig forvaltning
Andel av utførte timeverk i alt

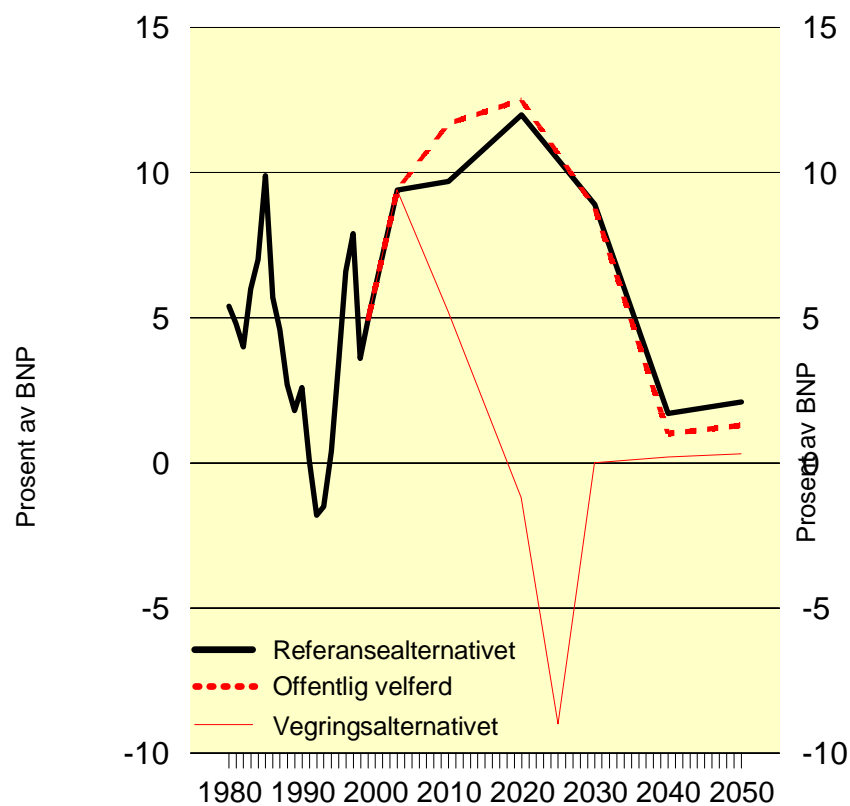

B. Nettofordringer og petroleumsformue i offentlig forvaltning

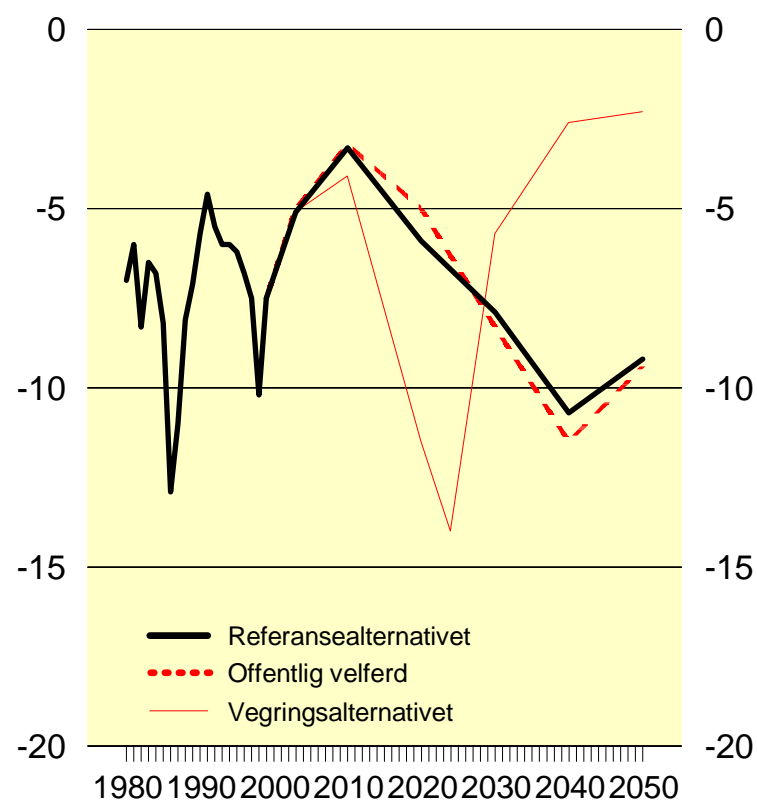

Referansealternativet, Vegringsalternativet og Offentlig velferd

C. Offentlig forvaltnings nettofinansinvesteringer

D. Eksportoverskudd ekskl olje og gass

Finanspolitikken må være opprettholdbar over tid

Viktig å kartlegge de økonomiske konsekvensene av ulike valg

- Offentlig forvaltning står overfor en budsjettrestriksjon
  - ▶ "En krone brukt i dag betyr en kronas mindreforbruk i morgen"
- Manglende tiltro til framtidige justeringer av finanspolitikken kan føre til høyere rentenivå
- Vekst i offentlige velferdsordninger krever at det er tilgjengelig arbeidskraft
- Utviklingen i offentlige finanser er viktig for næringsstrukturen i norsk økonomi

Alternative forutsetninger

- **Økt oljepris med 30 pst.**

- ▶ Kun rom for 0,1 pst. høyere årlig vekst i offentlig sysselsetting

- **Økt produktivitetsvekst**

- ▶ Stor betydning for samlet materiell velstand
- ▶ Vil ikke løse de statsfinansielle utfordringene

- **Økt yrkesdeltakelse**

- ▶ Vil øke handlingsrommet i offentlige budsjetter, særlig hvis eldre står lengre i arbeid

Hvorfor ikke bruke mer oljepenger?

- En betydelig del av oljeinntektene er brukt over statsbudsjettet
- I dagens situasjon vil økt bruk av oljepenger:
  - ▶ øke pressproblemene i norsk økonomi
  - ▶ gi høyere pris- og kostnadsvekst
  - ▶ bidra til økt rentenivå
  - ▶ svekke konkurranseevnen
  - ▶ føre til en nedbygging av industri og annen konkurranseutsatt virksomhet
  - ▶ lede til høyere arbeidsledighet på sikt
- Langsiktige hensyn tilsier at en vesentlig del av oljeinntektene settes til side i Statens petroleumsfond